

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

УДК 343.35:351

Горник В.Г.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Кравченко С.О.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ПРИНЦИПИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті систематизовано принципи антикорупційної діяльності в публічному управлінні у контексті забезпечення національної безпеки. Зазначені принципи поділені на п'ять груп, а саме: загальні, правові, управлінські, економічні принципи, принципи взаємодії держави та суспільства. До загальних принципів віднесені політичне забезпечення, системність, акцент на запобіганні корупції, обов'язковість та жорсткість покарання, відшкодування збитків, науковість, міжнародне співробітництво. Правові принципи включають верховенство права, законність, правову регламентацію. До управлінських принципів входять координація, контрольованість, системне удосконалення публічного управління, етизація. Серед економічних принципів виділені відділення влади від бізнесу та використання економічних механізмів. Принципи взаємодії держави та суспільства включають відкритість та прозорість, підзвітність, державно-громадське партнерство.

Ключові слова: принципи антикорупційної діяльності, публічне управління, національна безпека, загальні принципи, правові принципи, управлінські принципи, економічні принципи, принципи взаємодії держави та суспільства.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Однією із реальних та основних внутрішніх загроз національній безпеці України є високий рівень корупції. За Індексом сприйняття корупції Україна в 2017 р. посіла 130 місце серед 180 країн з показником 30 балів [1]. Такий стан, як відзначають науковці, безпосередньо загрожує національним інтересам. Зокрема, на думку П.Комірчого, поширення корупції необхідно віднести до внутрішніх загроз національним інтересам, які є об'єктом впливу (реагування) спеціальних суб'єктів [2]. І. Дралюк розглядає корупцію як внутрішню проблему країни, яка належить до внутрішніх загроз національній безпеці [3, с. 46]. І. Шевчук зазначає, що корупція є небезпечним соціально-політичним явищем, яке виступає як одна із ключових загроз національній, зокрема економічній, безпеці [4].

Враховуючи зазначене, антикорупційна діяльність в публічному управлінні має вкрай важливе значення у контексті забезпечення національної безпеки України. Як вказується у проекті Антикорупційної стратегії на 2018–2020 роки, схваленому Кабінетом Міністрів України, боротьба з корупційними проявами повинна ґрунтуватися на основі регулярних оцінок ситуації в державі, а стратегії зі зниження рівня корупції мають бути розрахованими на тривалий період [5]. Така діяльність має базуватися на певних принципах, оскільки вони визначають загальні рамки антикорупційної політики, і їх дотримання зумовлює ефективність останньої.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання вказаної проблеми. Визначенню принципів антикорупційної діяльності у різних її вимірах приділяло увагу багато науковців, зокрема: М. Бездольний,

М. Горний, С. Дрьомов, Ю. Кальниш, Д. Клименко, А. Крупник, С. Максимов, М. Мельник, А. Михненко, Є. Невмержицький, В. Номоконов, Д. Поуп, О. Прохоренко, Г. Сагаров, С. Сergyоін та інші. Крім того, необхідно відзначити двадцять керівних принципів боротьби з корупцією, прийнятих на 101 сесії Комітету Міністрів Ради Європи 6 листопада 1997 р., а також принципи, що виділяються у публікаціях Світового Банку, Transparency International, звітах GRECO тощо. Проте з погляду вироблення антикорупційної стратегії у контексті забезпечення національної безпеки важливе значення має виділення відповідного комплексу основних принципів та їх подання у систематизованому вигляді.

Мета статті – систематизація принципів антикорупційної діяльності в публічному управлінні у контексті забезпечення національної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнюючи різні погляди, що відображені як у наукових працях, так і офіційних міжнародних документах, можна поділити принципи антикорупційної діяльності в публічному управлінні на кілька основних груп.

Першу групу складають *загальні принципи* антикорупційної діяльності. До них належить насамперед *політичне забезпечення*, що передбачає наявність політичної волі та політичної згоди щодо антикорупційної діяльності. Під політичною волею дослідники розуміють демонстрований достовірний намір лідерів держави протидіяти корупції на систематичній основі. За висновками фахівців, за відсутності політичної волі найдосконаліше антикорупційне законодавство приречене на декларативне існування, а діяльність елітних правоохоронних структур – на імітацію боротьби з корупцією [6, с. 69]. Проте лише політичної волі недостатньо для проведення ефективної антикорупційної політики. Необхідною умовою довгострокової стійкості такої політики є політична згода щодо її необхідності та змісту. Насамперед це стосується згоди між провладними та опозиційними політичними партіями, оскільки нововведення, що впроваджуються волею однієї правлячої партії, можуть бути відмінені за умови одержання влади конкуруючою партією. Крім того, політично узгоджені нововведення можуть отримати широку підтримку в середовищі державних службовців [7, с. 48]. У разі коаліційних урядів потрібно формувати одноставність всередині коаліції партій, що утворюють парламентську більшість. Це дає змогу налагодити чітку взаємо-

дію парламенту та уряду під час впровадження політики запобігання та протидії корупції.

До загальних принципів доцільно також віднести *системність антикорупційної діяльності*, тобто реалізацію антикорупційних заходів за усіма необхідними напрямками у логічному взаємозв'язку та визначеній послідовності відповідно до офіційно затвердженої антикорупційної стратегії. Остання має бути багатовекторною, внутрішньо єдиною, уніфікованою та узгодженою, а також зовнішньо інтегрованою у комплекс національних стратегій стійкого розвитку, удосконалення правової держави, політичного, економічного реформування тощо. Певні складники національної антикорупційної стратегії мають гармонізуватися зі стратегіями інших країн або міжнародними стандартами [8, с. 86–90, 109–114]. Досягнення стратегічних цілей потребує вироблення чіткої послідовності дій та їх узгодження у часі, задіяння значних ресурсів, інтеграції зусиль державних органів, структур громадянського суспільства та широкої громадськості, а інколи – координації з відповідною діяльністю міжнародних організацій, країн-донорів тощо.

Наступним загальним принципом є *акцент на запобіганні корупції*, згідно з яким переважна частина антикорупційних заходів має бути спрямована не на боротьбу з корупційними проявами, а на виявлення та усунення їх причин. Не випадково у Конвенції ООН проти корупції після загальних положень наступний розділ присвячений заходам щодо запобігання корупції, а вже після них викладаються заходи антикорупційної боротьби [9]. У публікації [6, с. 71–72] на основі аналізу політичної, нормотворчої і правової діяльності органів державної влади України зроблено висновок про те, що посилення репресій – це зовсім не той шлях, який може привести до позитивних результатів. Автори роботи припускають, що змінити обсяги і характер корупційних проявів в Україні можна лише на основі системних профілактичних заходів. Таким чином, запобігання корупції має стати обов'язковим складником правової системи, діяльності державних органів та громадської активності населення.

Водночас важливим загальним антикорупційним принципом виступає *обов'язковість та жорсткість покарання*, що означає невідворотність відповідальності за кожне корупційне діяння, незважаючи на місце його суб'єкта у владній ієрархії, та жорсткі санкції проти корупціонерів, такі як позбавлення волі, штрафи, звільнення з посад без права обіймати їх у подальшому,

конфіскація майна тощо. Зокрема, на думку експертів GRECO, корупція, як правило, має розглядатися як злочин [10]. Стосовно цього ст. 19 Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією встановлює, що кожна держава-учасниця Конвенції запроваджуватиме щодо визначених у ній кримінальних злочинів (різних видів хабарництва, зловживання впливом, відмивання доходів, отриманих від корупційних злочинів) ефективні, адекватні та стримуючі кримінальні або некримінальні санкції і заходи, включаючи позбавлення волі фізичних осіб, штрафи, вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам [11]. Разом із тим відзначимо, що переслідування корупціонерів – тільки частина протидії корупції, яка без поєднання з іншими частинами є неефективною.

Зпокаранням корупціонерів логічно пов'язаний принцип *відшкодування збитків*, згідно з яким необхідно забезпечувати відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, відшкодування збитків, шкоди, завданої корупційними діями. Ст. 5 Цивільної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією встановлює, що кожна держава-учасниця Конвенції передбачає у своєму внутрішньому законодавстві для осіб, яким державні посадові особи під час виконання своїх службових обов'язків заподіяли шкоду корупційними діями, належні процедури отримання компенсації від держави або, у разі недержавних установ, від керівних органів таких установ [12]. Цей принцип відбився у ст. 66 Закону України «Про запобігання корупції» [13].

Внаслідок складності, різноманітності та масштабності явища корупції ефективно запобігання та протидія їй неможливі без наукового забезпечення. Отже, можна сформулювати ще один загальний принцип – *науковість*, тобто організацію та стимулювання системних досліджень корупції та впровадження їх результатів. На думку вітчизняних дослідників, науковий супровід формування та реалізації державної політики у сфері протидії корупції є комплексним, перманентним і багаторівневим процесом, спрямованим на підвищення ефективності заходів антикорупційної політики шляхом здійснення досліджень на фундаментальному, емпіричному та прикладному рівнях [6, с. 78–81].

На цей час корупція перетворилася на явище світового масштабу. Глобалізація ринків, діяльність транснаціональних корпорацій та міжна-

родних організацій, процеси світової інтеграції супроводжуються інтернаціоналізацією корупції. У зв'язку з цим в Конвенції ООН проти корупції висловлюється переконання у тому, що корупція вже не є локальною проблемою, а перетворилася на транснаціональне явище, яке впливає на суспільства й економіки всіх країн, що зумовлює винятково важливе значення міжнародного співробітництва в галузі запобігання корупції та контролю за нею [9]. Отже, тільки за допомогою глобальних заходів можна протидіяти транснаціональній корупції. Зазначене зумовлює загальний принцип *міжнародного співробітництва*, що передбачає розвиток міжнародного співробітництва у всіх аспектах протидії корупції, адаптацію передового досвіду інших країн світу, а також пропозицій міжнародних організацій з питань антикорупційної політики.

Друга група включає *правові принципи* антикорупційної діяльності, до яких входить насамперед *верховенство права*. За визначенням вітчизняних науковців, цей принцип означає, що людина, її права та свободи визнаються найвищими соціальними цінностями та визначають зміст і спрямованість антикорупційної діяльності. Правова держава може протидіяти корупції лише на правовій основі. З огляду на це неприйнятними є засоби боротьби з корупцією, які, хоча і можуть виявитись результативними, суперечать конституційним засадам функціонування держави та суспільства [14, с. 130].

Пов'язаним є принцип *законності*, що обумовлює необхідність створення чіткої та розвинутої законодавчої бази в усіх сферах діяльності держави, в тому числі антикорупційного законодавства, переважно законодавчого визначення основних цілей, функцій, структур, процесів, самих принципів публічного управління, а також забезпечення суворого і неухильного дотримання чинного законодавства [15, с. 80]. Практика надзвичайних заходів є кроком до встановлення авторитарного і, навіть, тоталітарного режиму, за яких корупція може стати тотальною. Відсутність законодавчої основи для вжиття зазначених заходів є підставою для розробки та ухвалення відповідних нормативно-правових актів [14, с. 130]. Законність передбачає також рівність усіх перед законом та судом, обмеження у цьому зв'язку недоторканності для розслідування, звинувачення або притягнення до суду за корупційні діяння. Ступінь такої недоторканності має бути не більшим, ніж це необхідно у демократичному суспільстві.

Ще одним правовим принципом можна вважати **правову регламентацію**, що означає чітку правову регламентацію діяльності органів публічної влади. Її важливість зумовлена тим, що наявність можливостей діяти на власний розсуд створює умови для вчинення корупційних дій. З цього приводу в оціночному документі GRECO, що був прийнятий у 2011 р., на основі аналізу вітчизняної ситуації міститься рекомендація встановити чіткі правила регулювання процесів управління і прийняття рішень, а також чіткі положення щодо ієрархії різних юридичних норм і стандартів, які регулюють публічне управління [10].

У третій групі представлені **управлінські принципи** антикорупційної діяльності. До них доцільно передусім віднести **координацію**, тобто забезпечення поєднання зусиль та ефективної взаємодії усіх гілок державної влади на всіх її рівнях у процесі розробки та реалізації антикорупційної політики. У цьому зв'язку експерти GRECO рекомендували Україні створити орган, що не матиме правоохоронних функцій і здійснюватиме нагляд за реалізацією національної антикорупційної стратегії і відповідних планів дій, а також пропонуватиме нові стратегію та заходи з боротьби проти корупції [10]. Ст. 36 Конвенції ООН проти корупції містить положення про те, що кожна держава-учасниця Конвенції забезпечує наявність органу чи органів або осіб, які спеціалізуються на боротьбі з корупцією за допомогою правоохоронних заходів. Такому органу чи органам забезпечується необхідна самостійність, щоб вони могли виконувати свої функції ефективно й без будь-якого неналежного впливу [9]. В Україні створені органи обох типів, а саме: Національне агентство з питань запобігання корупції, яке забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику, а також Національне антикорупційне бюро, на яке покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових [13; 16].

Наступним принципом можна визначити **контрольованість**, що передбачає взаємний контроль органів публічної влади на предмет корупційних діянь, коли жоден орган не може бути звільнений від контролю з боку інших органів. Існують різні механізми контролю, в тому числі застосування спеціальних процедур аудиту діяльності органів публічної влади та організацій публічного сектору, заходів фінансового контролю з метою недопущення легалізації проти-

правно накопичених грошових коштів та іншого майна тощо [17, с. 49].

Важливе значення має принцип **системного удосконалення публічного управління**, що передбачає проведення реформ публічного управління, насамперед адміністративної реформи, з метою усунення системних недоліків публічного управління, оскільки вони є чинниками, що породжують або стимулюють корупцію. Такі реформи, як правило, мають включати перетворення структурно-функціональної організації системи державних органів, удосконалення процесів прийняття управлінських рішень, створення прозорої, професійної та політично нейтральної публічної служби, розвиток адміністративного судочинства, забезпечення участі громадськості в публічному управлінні тощо [18, с. 3–4].

Окремо доцільно виділити принцип **етицизації**, що означає впровадження етичних норм поведінки посадових осіб органів публічної влади, зокрема законодавче прийняття спеціальних кодексів поведінки і налагодження етичної інфраструктури. Одна із рекомендацій GRECO Україні полягала у створенні нового модельного кодексу поведінки / етики для публічних службовців, аби покращити їхню обізнаність з відповідними обов'язками та належною поведінкою стосовно їхньої служби, а також у покращенні регулярного навчання публічних службовців з питань антикорупційних заходів і етичної поведінки в громадському житті [10]. Враховуючи зазначене, в Законі України «Про запобігання корупції» передбачений спеціальний Розділ VI «Правила етичної поведінки» [13]. В 2016 р. постановою Кабінету Міністрів України затверджені нові Правила етичної поведінки державних службовців [19]. Крім того, в Україні здійснюється обов'язкове для всіх категорій посад державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування підвищення кваліфікації з питань запобігання і протидії проявам корупції [20].

До четвертої групи входять **економічні принципи** антикорупційної діяльності. До них доцільно віднести насамперед **відділення влади від бізнесу**, що передбачає заборону для посадових осіб державних органів і осіб, прирівняних до них, займатися підприємницькою діяльністю, неприпустимість делегування повноважень щодо державного регулювання або контролю підприємницької діяльності фізичним і юридичним особам, які здійснюють таку діяльність, а також запобігання та врегулювання конфліктів інтересів у діяльності посадових осіб державних органів.

Положення ст. 7, 9 Конвенції ООН проти корупції передбачають, що кожна держава-учасниця Конвенції прагне створювати, підтримувати й зміцнювати такі системи, які запобігають виникненню конфлікту інтересів, а також прагне запроваджувати заходи й системи, які зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб [9]. Закон України «Про запобігання корупції» містить низку статей щодо цього. Зокрема, ст. 25 Закону встановлює низку заборон особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, щодо іншої оплачуваної або підприємницької діяльності, а також щодо входження до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку. Ст. 26 Закону забороняє особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які звільнилися або іншим чином припинили відповідну діяльність, протягом року з дня її припинення укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами-підприємцями, якщо такі особи протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб-підприємців. Спеціальний розділ V закону містить низку статей стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів [13].

Другим принципом можна назвати **використання економічних механізмів**, що означає забезпечення економічної не вигідності корупції та економічне стимулювання чесної поведінки. В одному із досліджень показується, що з економічної точки зору суттєве зменшення корупції можливе тоді, коли некорупційна поведінка державних посадових осіб та перехід до неї стануть економічно більш вигідними, ніж корупційна поведінка. Відповідно, корупцію потрібно перетворити у галузь підвищеного ризику та низької рентабельності [21, с. 95, 122–125]. Міжнародний досвід показує, що корупція є нижчою у країнах, де чиновникам платять на рівні успішних працівників приватного сектору, хоча цей зв'язок не є обов'язковим. Водночас значний вплив на

рівень корупції справляє система соціальних пільг і гарантій для добросовісних службовців, що включає пенсійну систему, преміальні виплати за вислугу років, пільги для членів сімей навіть після виходу на пенсію і таке інше. Такого роду стимули сприяють довгостроковій поведінці і є більш ефективними в боротьбі з корупцією, ніж збільшення зарплати.

П'яту групу складають **принципи взаємодії держави та суспільства** у антикорупційній діяльності, серед яких виділимо передусім **відкритість та прозорість**, що означає вільний доступ до інформації про діяльність органів публічної влади, крім чітко окреслених винятків, а також інформованість громадян про стан корупції та антикорупційну діяльність держави. Зокрема, це стосується процедур державних закупівель, приватизації, реалізації державних проєктів, видачі державних ліцензій, бюджетних асигнувань, процедур звільнення від податків тощо. На думку співробітників міжнародної організації Transparency International, саме прозорість будь-якого виду державної діяльності є передумовою меншої корумпованості суспільства і значно полегшує боротьбу з цим явищем [22, с. 5, 13]. Науковці зазначають, що забезпечивши прозорість діяльності владних структур, влада вирішує три надзвичайно важливих для себе і суспільства питання: повертає довіру громадян до офіційної влади; створює несприятливі передумови для подальшого корумпування суспільства; забезпечує реалізацію конституційних прав громадян в інформаційній сфері [23, с. 29].

Пов'язаним принципом є **підзвітність**, що передбачає підзвітність посадових осіб органів публічної влади перед суспільством за свою діяльність. Забезпечення такої підзвітності розглядається фахівцями як один з базових елементів ефективної стратегії запобігання та протидії корупції, оскільки дозволяє громадянам зробити оцінку діяльності державних структур і виявити корупційні факти [8, с. 24, 87]. У Великобританії в 1995 р. Комісія Нолана розробила 7 принципів діяльності державних посадових осіб. Одним з них є підзвітність у такому формулюванні: посадові особи підзвітні суспільству за прийняті рішення і виконані дії; їх діяльність повинна бути відкритою для самих ретельних перевірок [24, с. 23].

Доцільно також виокремити принцип **державно-громадського партнерства**, що полягає у співпраці органів державної влади та інститутів громадянського суспільства у формуванні

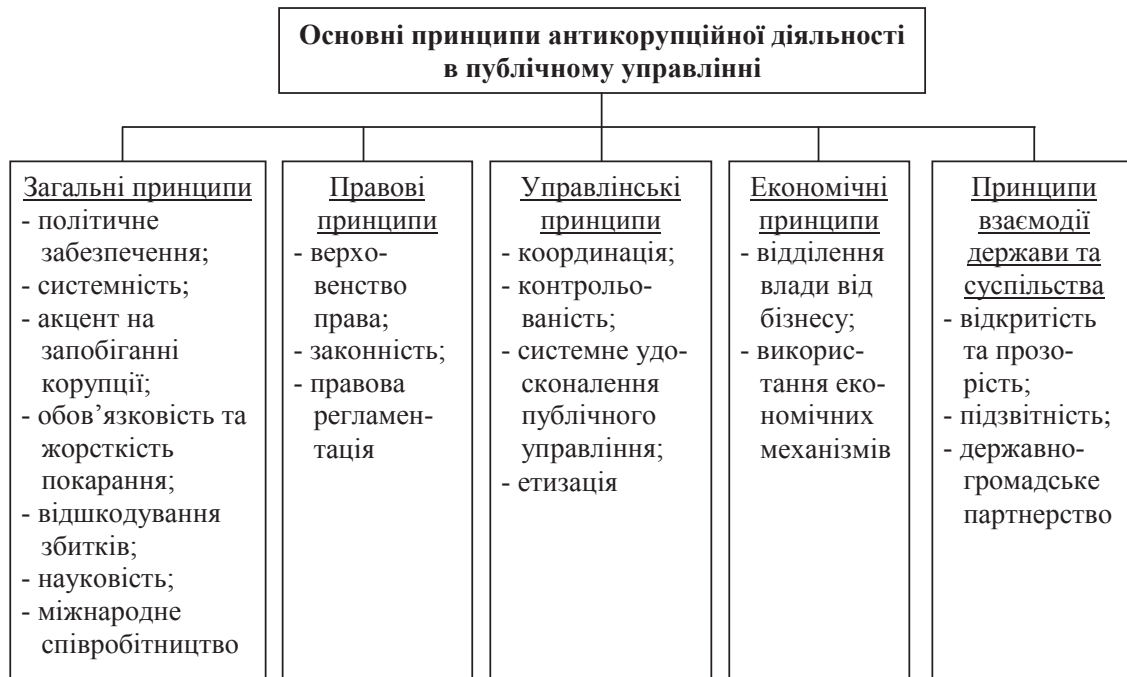

Рис. 1. Основні групи принципів антикорупційної діяльності в публічному управлінні

та реалізації антикорупційної політики, громадському контролю за діяльністю державних органів та забезпеченні особистої безпеки громадян, які допомагають владним структурам у боротьбі з корупцією. Організації громадянського суспільства відіграють дуже важливу роль в обмеженні масштабів корупції, оскільки вони зацікавлені у високій якості державного управління і виступають посередниками у налагодженні зв'язків між населенням і державними інститутами. Наявність вільних і відкритих ЗМІ допомагає стримувати рівень корупції шляхом розкриття і висвітлення зловживань [8, с. 25, 93–95].

Висновки. Проведений аналіз дозволяє подати комплекс принципів антикорупційної діяльності в публічному управлінні у вигляді кількох основних груп, як показано на рис. 1.

Дотримання викладених принципів зумовлює ефективність антикорупційної діяльності держави у контексті забезпечення національної безпеки. Зокрема, загальні та правові принципи покликані гарантувати обґрунтованість, комплексність,

послідовність та законність антикорупційної політики як важливого засобу протидії внутрішнім загрозам національній безпеці. Управлінські принципи спрямовані на усунення корупціогенних чинників у системі публічного управління та, відповідно, підвищення її спроможності захищати національні інтереси. Дотримання економічних принципів антикорупційної діяльності безпосередньо сприяє зміцненню економічної безпеки. Ефективна взаємодія держави та суспільства у запобіганні та протидії корупції, що базується на виділених принципах, є ключовим чинником згуртування суспільства та відкриває можливості для реальних суспільних, насамперед соціально-економічних перетворень, від яких критично залежить національна безпека.

Наведений комплекс принципів потребує подальшого доповнення і деталізації з виділенням специфічних засад антикорупційної діяльності у різних сферах суспільного життя, що визначає *перспективи подальших досліджень* у цьому напрямі.

Список літератури:

1. Індекс корупції CPI-2017. URL: <http://ti-ukraine.org/research/indeks-koruptsiyi-cpi-2017>.
2. Комірчий П.О. Поширення корупції як загроза національним інтересам України. URL: <http://anticorruption.com.ua/poshirennya-korupciyi-yak-zagroza-naconalnim-nteresam-ukrayini.html>.
3. Дралуєк І.М. Корупція як загроза національним інтересам у внутрішній та зовнішній сферах діяльності об'єктів національної безпеки України. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2014. № 2(33). С. 45–49.
4. Шевчук І.В. Корупційна складова як чинник дестабілізації та загроза економічній безпеці України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1192> (дата звернення: 5.09.2018).
5. Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки: проект Закону України. URL: http://rada.gov.ua/documents/z_prd_k/150621.html.
6. Корупція в Україні: причини поширення та механізми протидії. Зелена книга державної політики / Дрьомов С.В., Кальниш Ю.Г., Клименко Д. Б. та ін. Київ : ДП «НВЦ “Пріоритети”», 2010. 88 с.
7. Bouckaert G., Pollitt C. Public management reform: a comparative analysis. Oxford; New York: Oxford University Press, 2000. 314 p.
8. Борьба с коррупцией в переходный период. Вклад в обсуждение стратегии / под рук. С. Прадхана. Вашингтон: Всемирный банк, 2000. 162 с. URL: <http://pavroz.ru/files/borbaskorrupt.pdf> (дата звернення: 5.09.2018).
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: підписана 31 жовт. 2003 р.; ратифікована Україною 18 жовт. 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 49. С. 2048.
10. Додаток до Звіту GRECO про виконання рекомендацій Україною, прийнятий GRECO на 51-му пленарному засіданні, Страсбург, 23-27 травня 2011 р. URL: http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article?art_id=47859&cat_id=46352.
11. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана 27 січ. 1999 р.; ратифікована Україною 18 жовт. 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 47. С. 2028.
12. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана 4 листоп. 1999 р.; ратифікована Україною 16 берез. 2005 р. Офіційний вісник України. 2006. № 9. С. 252.
13. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII / Верховна Рада України. Голос України. 25 жовтня 2014 р.
14. Шевченко О.В. Основні принципи протидії корупції. Вісник Вищої ради юстиції. 2011. № 1(5). С. 129–133.
15. Державне управління: основи теорії, історія і практика: навч. посібник / за заг. ред. П.І. Надолішнього, В.Д. Бакуменка. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. 394 с.
16. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII / Верховна Рада України. Голос України. 25 жовтня 2014 р.
17. Бондар І.С., Горник В.Г., Кравченко С.О., Кравченко В.В. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні: навч. посіб. Київ: Вид-во Ліра-К, 2016. 192 с.
18. Козак В.І. Адміністративна реформа в Україні як механізм протидії корупції: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2015. 20 с.
19. Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. № 65 / Кабінет Міністрів України. Уряд. кур'єр. 2016. 20 лютого.
20. Про підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з питань запобігання і протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування: розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 липня 2011 р. № 642-р / Кабінет Міністрів України. Уряд. кур'єр. 2011. 12 серпня.
21. Полтерович В.М. Элементы теории реформ: монография. Москва: Экономика, 2007. 448 с.
22. Together against corruption: Transparency International Strategy 2020. URL: http://www.transparency.org/whatwedo/publication/together_against_corruption.
23. Висоцький В.М. Відкритість і прозорість діяльності органів влади як принцип запобігання та протидії корупції. Проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів щодо виявлення, попередження та припинення корупційних проявів: зб. матеріалів постійно діючого наук.-практ. семінару / упоряд. С.С. Гнатюк. Львів: ЛДУВС, 2017. С. 28-30.
24. Pope J. Confronting corruption: The elements of a national integrity system. Berlin: Transparency International, 2000. 364 p. URL: <http://www.transparency.org/publications/sourcebook>.

ПРИНЦИПЫ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПУБЛИЧНОМ УПРАВЛЕНИИ В КОНТЕКСТЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

В статье систематизированы принципы антикоррупционной деятельности в публичном управлении в контексте обеспечения национальной безопасности. Указанные принципы разделены на пять групп, а именно: общие, правовые, управленческие, экономические принципы, принципы взаимодействия государства и общества. К общим принципам отнесены политическое обеспечение, системность, акцент на предотвращении коррупции, обязательность и жесткость наказания, возмещение ущерба, научность, международное сотрудничество. Правовые принципы включают верховенство права, законность, правовую регламентацию. В управленческие принципы входят координация, контролируемость, системное усовершенствование публичного управления, этизация. Среди экономических принципов выделены отделение власти от бизнеса и использование экономических механизмов. Принципы взаимодействия государства и общества включают открытость и прозрачность, подотчетность, государственно-общественное партнерство.

Ключевые слова: *принципы антикоррупционной деятельности, публичное управление, национальная безопасность, общие принципы, правовые принципы, управленческие принципы, экономические принципы, принципы взаимодействия государства и общества.*

PRINCIPLES OF ANTICORRUPTION ACTIVITY IN PUBLIC GOVERNANCE IN CONTEXT OF NATIONAL SECURITY MAINTENANCE

The article systematizes the principles of anticorruption activity in public governance in context of national security maintenance. Mentioned principles are divided into five groups, namely, general, legal, administrative, economic principles, principles of state and society interaction. General principles are political providing, system approach, emphasis on corruption prevention, obligatory and severe punishment, damage compensation, scientific character, international collaboration. Legal principles involve rule of law, legality and legal regulation. Administrative principles include coordination, controllability, system improvement of public governance, ethics implementation. Use of economic mechanisms, separation of authority and business are picked out as economic principles. Principles of state and society interaction involve openness and transparency, accountability, state and society partnership.

Key words: *principles of anticorruption activity, public governance, national security, general principles, legal principles, administrative principles, economic principles, principles of state and society interaction.*